

علت نابرابری
در جامعه
چرا
هستیم

ریچارد ویلکینسون
کیت پیکت
مترجم: سارا افراز

Wilkinson, Richard G.

ویلکینسون، ریچارد، ۱۹۴۳ - م

Pickett, Kate

پیکت، کیت، ۱۹۶۵ - م

علت نابرابری در جامعه، من هستم / ریچارد ویلکینسون و کیت پیکت؛
مترجم: سارا افراز؛ ویراستار: میثم پورافضل.
تهران: کتاب کیمیا، ۱۳۹۶.

ISBN: 978-964-96229-8-9

شابک:

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

عنوان اصلی: The spirit level: Why equality is better for everyone

موضوع: ۱. برابری. ۲. مسائل اجتماعی

افراز، سارا، ۱۳۵۳ - ، مترجم

پورافضل، میثم، ویراستار

۹۸ و ۸۸۲۱ HMA

۳۰۵

۱۳۹۶

۴۷۶۱۹۲۹

شماره کتابشناسی ملی:

من
هستم

علت نابرابری
در جامعه

نویسند ریچارد ویلکینسون و کیت پیکت

مترجم: سارا افراز

ویراستار: میثم پورافضل

طراح جلد: رضوان کشیور

صفحه آرا: عادل شمس پور

تاریخ چاپ: ۱۳۹۶

نوبت چاپ: اول

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۲۴۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۶۲۲۹-۸-۹

کلیه حقوق محفوظ است.

میدان انقلاب، خیابان اردیبهشت، خیابان نظری، پلاک ۲۰۷، واحد ۳

تلفن: ۶۶۹۶۲۸۵۰

مرکز پخش: ۶۶۴۰۴۵۳۲

فهرست

۷	مقدمه
۱۱	موضوعات

بخش اول موقعیت ما، ناکامی اجتماعی

۱۷	۱ پایان یک دوران
۲۹	۲ فقر یا نابرابری
۴۷	۳ نفوذ نابرابری به زیر پوست جامعه

بخش دوم تاوان نابرابری

۶۵	۴ زندگی و روابط اجتماعی
۷۹	۵ سلامت روان و مصرف روان‌گردان
۸۹	۶ سلامت جسم و طول عمر
۱۰۷	۷ هرچه اختلاف درآمد بیش‌تر، دور کمر پهن‌تر!

۱۲۱	عملکرد تحصیلی	۸
۱۳۹	بارداری نوجوانان: بازیافت محرومیت	۹
۱۴۹	خشونت: احراز حیثیت	۱۰
۱۶۵	حبس و مجازات	۱۱
۱۷۹	جابه‌جایی طبقاتی: فرصت‌های نابرابر	۱۲

بخش سوم جامعه‌ی بهتر

۱۹۵	جامع ناکارآمد	۱۳
۲۱۹	میراث اسماعیل	۱۴
۲۴۱	برابری و پایداری	۱۵
۲۵۹	آینده‌سازی	۱۶

۲۹۹	تراست برابری	
-----	--------------	--

مقدمه

مردم اغلب درباره‌ی اهمیت کار خود مبالغه می‌کنند و ما هم نگرانیم مبدا در این دام بیفتیم. این کتاب گزینی پیش‌داوری و راه‌حل ناکارآمد در باب اصلاح وضعیت جهان نیست. آنچه اینجا ترسیم می‌کنیم، حاصل تحقیقات مفصلی است (بیش از پنجاه سال) که بر این تصدیق استوار است: «نابرابری‌های بهداشتی» میان اقشار مختلف اجتماع در جوامع امروزی، ابتدا مشکل این بود که در هر چه از پلکان طبقاتی اجتماع پائین‌تر می‌رویم، سلامتی کاهش می‌یابد، به طوری که فرا از اقشار متوسط و ایشان نیز از اقشار بالاتر ناسالم‌ترند.

شیوه‌های همه‌گیرشناسی^۱ در تحقیقات ما، همان شیوه‌هایی است که دیگر محققان شاخص‌های اجتماعی جهت یافتن علل بیماری‌های انبوه را به کار می‌برند تا مشخص کنند چرا گروهی از مردم به بیماری خاصی مبتلا می‌شوند یا نه نمی‌شوند، یا توضیح دهند که چرا یک بیماری خاص میان مردم همه‌گیر می‌شود یا نه. البته هر دو شیوه برای یافتن علل معضلات دیگری جز سلامتی نیز به کار می‌روند.

از آنجایی که برای اثبات درمان‌های مؤثر و غیرمؤثر و پژوهش بر شواهد علمی، واژه‌ی «طبابت مبتنی بر شواهد»^۲ به کار می‌رود، این کتاب را «سیاست مبتنی بر شواهد»^۳ نامیدیم. تحقیقی که مبنای کار ماست، حاصل کار محققان بی‌شماری در دانشگاه‌ها و مؤسسات گوناگون است. برای مطالعه و مشاهده‌ی عینی نتایج این

۱. epidemiology: مطالعه‌ی علمی بیماری‌های همه‌گیر، علم امراض مسری.

تحقیقات، «شیوه‌های تکرارشده»^۱ به کار گرفته شده و گزارش‌های «تأییدشده»^۲ آن‌ها در مجلات علمی و دانشگاهی منتشر شده است.

این بدان معنا نیست که هیچ حدس و گمانی در کار نبوده، زیرا نتایج تحقیقات باید همواره تفسیر شوند اما اغلب دلایل کافی برای تأیید یا رد تفسیرها وجود دارد. نظریه‌ها و پیش‌بینی‌های اولیه، اغلب طی تحقیقات متعاقب، مورد پرسش قرار می‌گیرند و ملاحظات تفکری دوباره را فراهم می‌آورند. اینجا قصد داریم شما را به سفری ببریم که رد تئریه کرده‌ایم، سفری پر از علائم و شواهد حیاتی، بدون بن‌بست‌ها و بی‌راهه‌ها که زمان بسیار را به هدر داد، به مقصد درکی بهتر از آنچه باور داریم: باور امکان ارتقای کیفیت زندگی هر یک از افراد در جوامع امروزی.

شواهد و مدارک را به مبنای چنین تعبیری بوده، ارائه می‌دهیم تا شما هم خود به قضاوت بنشینید.

مردم فطرتاً نابرابری را به سبب فساد اجتماعی می‌دانند اما دلایلی چند نشان می‌دهند سطوح نابرابری در جوامع پیشرفته آزار بسیارند که می‌توان میزان تأثیرات آن‌ها را اندازه گرفت. به نظر می‌رسد به روح نابرابری در جوامع توسعه‌یافته آن قدر متفاوت نیستند که ارزش اندازه‌گیری داشته باشد. این دلایل در ابتدا ما را بر آن داشت تا در پی عواملی باشیم که اکنون در مقایسه با نتیجه حاصل، بسیار نامربوط به نظر می‌رسند. بسیاری از اکتشافات، هم‌اندازه‌ی تعاسیر باز، به بخت و اقبال نیز مدیون‌اند. آنچه در اینجا ارائه می‌دهیم، تاکنون ارائه نشده است. شاید به این دلیل که اغلب اطلاعات مورد نیاز آن در سال‌های اخیر در دسترس قرار گرفته است. با وجود اطلاعات بین‌المللی قابل قیاس، نه‌تنها در زمینه‌ی میزان و تقسیم درآمد بلکه در بهداشت و معضلات اجتماعی، صرفاً زمان نیاز بود تا دیگران نیز به نتایج و یافته‌های ما دست یابند. این اطلاعات به دست آمده، به ما و دیگر محققان فرصت بخشید تا به تحلیل اختلافات جوامع، چگونگی ارتباط عوامل مرتبط و آزمایش دقیق‌تر نظریه‌ها بپردازیم.

معمولاً اکتشافات علوم طبیعی نسبت به علوم اجتماعی سریع‌تر پذیرفته می‌شوند، تصورش آسان است. گویی که نظریه‌های فیزیکی نسبت به نظریه‌های اجتماعی تناقض کم‌تری دارند. اما تاریخ علوم طبیعی مملو است از مجادله‌های دردآور شخصی، که بدواً در قالب اختلاف نظری تئوریک ظاهر می‌شد و بعد تا پایان عمر افراد به‌طول می‌انجامید. تناقضات علوم طبیعی معمولاً از جماعت متخصصان فراتر نمی‌رود زیرا بیش‌تر مردم عادی نسبت به نظریه‌های متضاد در علم فیزیک ذرات، موضع خاصی ندارند، اما در مورد چگونگی عملکرد جامعه دارند. در واقع این نظریه‌های اجتماعی تا مدتی بر باره‌ی خود ماست. حتی شاید جزئی از «خودآگاهی»^۱ یا «خودهوشیاری»^۲ ما به‌شمار آیند. علوم طبیعی نیازی ندارند تا سلول‌ها یا اتم‌ها را به قبول نظریه‌هاشان وادار کنند، در حالی که نظریه‌پردازان اجتماعی با خیل عظیمی از نظرات فردی و علائق قوی و مشروع مردم روبرو هستند.

در ۱۸۴۷، ایگناز سملاویس^۳ یافت که چنانچه پزشکان پیش از زایمان زنان دست‌ها را بشویند، مرگ در اثر آب‌دانسی به میزان قابل توجهی کاهش خواهد یافت. اما پیش از آنکه این اکتشاف او به جامعه نفع رساند، می‌بایست مردم، به‌ویژه همکارانش، را به تغییر رویه ترغیب می‌کرد. نزاع واقعی او نه خود این اکتشاف بلکه پیامدهای آن بود. نظرات او مورد تمسخر قرار گرفت و عاقبت، به‌خوشی و خودکشی^۴ او منجر شد. اکثریت جامعه‌ی اطباء اکتشاف او را جدی نگرفتند تا اینکه لویی پاستور^۵ و جوزف لیستر^۶ نظریه‌ی میکروب‌ها را مطرح کردند و اهمیت ضدعفونی‌کننده‌ها را شرح دادند.

ما در عصر بدبینی به‌سر می‌بریم. در عین نگرانی از عواقب احتمالی گرم شدن زمین، بسیاری از جوامع، علی‌رغم غنای مادی، بیش از پیش تحت فشار ناامنی‌های اجتماعی قرار می‌گیرند و رکود اقتصادی و افزایش بیکاری هم بر این درد می‌افزایند. اما شاید دانستن اینکه دیگر نمی‌توان به این وضع ادامه داد و تغییری لازم است،

1. Self-awareness 2. Self-consciousness 3. Ignaz Semmelweiss

۴. سملاویس در اثر بیماری عفونت خون (septicemia) احتمالاً بر اثر وارد شدن ضربه فوت کرده است (بریتانیکا ۲۰۱۱).

5. Louis Pasteur 6. Joseph Lister

زمینه‌ای فراهم سازد و سرانجام فرصتی به دست دهد برای خوش‌بینی و بنای جهانی بهتر. استقبال شایان و بی‌نظیر از چاپ نفیس این کتاب نمایان‌گر عطشی همه‌جانبه و میلی وافر است برای یافتن راه‌حلی قطعی برای رفع این معضلات.

در چاپ اخیر این کتاب، تغییرات اندکی اعمال شده است. این بار جزئیات منابع آماری، شیوه‌ها و نتایج آن‌ها را که مورد توجه عموم خوانندگان نیست، برای خوانندگان تذهبی اطلاعات، در بخش ضمیمه گنجانده‌ایم. فصل ۱۳ که اساساً درباره‌ی توضیح رابطه علت و معلولی است، اندکی بازبینی و غنی‌تر شده است. همچنین مبحث مربوط به علل اساسی منجر به نابرابری‌های گذشته وسعت داده شده است، چرا که معتقدیم این تغییرات در جامعه متأثر از تغییرات سیاسی است و تصور اینکه سیاست راه‌حل فنی این معضل اساسی است زیرا برای جوامعی که قصد دارند بیش از پیش برابری ایجاد کنند، صداهای و رونق متعددی وجود دارد. در اینجا راهکار یا رویه‌ی خاصی را پیشنهاد نمی‌کنیم. تنها نیاز داریم، راهکاری است هوشمندانه برای جوامع آگاه از مواهب بی‌شمار «برابری». به نمانح نظر، ها و شواهدی که در این کتاب مطرح شده صحیح باشند، روش‌های ارتقای تنبلی مردمی در کیفیت زندگی اکثریت مردم جامعه به دست خواهند داد. این نظریه‌ها در نطفه خفا خواهند شد، مگر اینکه نوع نگاه اکثریت مردم به جامعه تغییر کند. در غیر این صورت، وقتی این دورنمای ترسیم‌شده به افکار عمومی سرایت کند، صرفاً توافق بر لزوم تغییرات سیاسی را برخواهد انگیزخت. به همین منظور، سازمانی غیرانتفاعی تحت عنوان «ترسیمی برابر» (در پایان کتاب توضیح داده شده است) تأسیس کردیم تا شواهدی را که در صفحات آتی ارائه شده بهتر ترسیم کنیم و خاطرنشان سازیم که هنوز برای جان سالم به در رفتن جامعه‌ی ما از این مهلکه راهی هست.